

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSPiO.WL.140.12.2016.

Warszawa, 12 września 2016 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec poselskiego projektu ustawy

- o zmianie ustawy o systemie oświaty
(druk nr 703).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Edukacji Narodowej do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

(-) Beata Szydło

Stanowisko Rządu

wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty

(druk sejmowy nr 703)

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty (druk sejmowy nr 703) przewiduje rozszerzenie, zawartego w art. 56 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, z późn. zm.), zakazu działalności na terenie szkół i placówek partii i organizacji politycznych. Projektowane zmiany polegają na dodaniu w art. 3 tej ustawy definicji czasopisma poprzez odesłanie do definicji tego pojęcia, ustalonej w ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. poz. 24, z późn. zm.), a także dodaniu nowego art. 56a, który uzupełnia zakaz działalności w szkole i placówce partii i organizacji politycznych o zakaz rozpowszechniania w tych jednostkach czasopism, w tym czasopism edukacyjnych, które ze względu na zawartą w nich treść mogłyby służyć propagowaniu idei o charakterze politycznym. Proponuje się także, aby nadzór nad przestrzeganiem ww. zakazu sprawował kurator oświaty. Projektowane zmiany miałyby wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Regulacja zawarta w art. 56 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty jest określeniem sposobu realizacji, przewidzianego w art. 2a ust. 1 cyt. ustawy, wspierania systemu oświaty przez organizacje pozarządowe.

Należy jednakże zauważyć, że zgodę na podjęcie przez ww. podmioty działalności na terenie szkoły lub placówki podejmuje dyrektor szkoły lub placówki po uzyskaniu pozytywnej opinii rady szkoły lub placówki i rady rodziców. Warunki działalności stowarzyszenia lub organizacji na terenie szkoły lub placówki muszą być uzgodnione z jej dyrektorem. Działalności na terenie szkół i placówek nie mogą prowadzić partie i organizacje polityczne. Przepis art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zawierający powyższy zakaz, nie przewiduje w tym zakresie żadnych wyjątków. Nie ma też prawnej możliwości, aby zakaz ten mógł być zniesiony decyzją czy też innym działaniem, np.: dyrektora szkoły lub innych podmiotów działających w sferze prawa oświatowego. Zakaz działalności partii i organizacji politycznych na terenie szkół i placówek systemu oświaty ma zastosowanie do wszelkiej działalności tego typu podmiotów. W doktrynie podkreśla się, że zakaz działalności partii i organizacji politycznych w szkole (placówce) jest zakazem bezwzględny. Szkoła (tak jak i zakład pracy) ma być w demokratycznym państwie prawnym instytucją światopoglądowo i politycznie neutralną.¹⁾ Podkreśla się też, że działalnością, o której mowa w art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, jest każda forma społecznej aktywności, informowania, propagowania idei itp., którą

¹⁾ Mateusz Pilich, Komentarz do art. 56 ustawy o systemie oświaty, stan prawny na dzień 1 września 2015 r., opublikowany w Systemie Informacji Prawnej LEX

dana organizacja podejmuje w stosunku do uczniów, korzystając ze wsparcia (choćby biernego) szkoły lub placówki.²⁾.

W zaproponowanej nowelizacji ustawy o systemie oświaty (druk sejmowy nr 703) projektodawcy doprecyzowują, że zakaz określony w art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, dotyczy w szczególności rozpowszechniania czasopism, które ze względu na zawartą w nich treść mogą służyć propagowaniu idei o charakterze politycznym. Takie kazuistyczne wskazanie formy działalności zakazanej w myśl ww. przepisu paradoksalnie może prowadzić do zawężającego traktowania szerokiego zakazu działalności partii i organizacji politycznych w szkole lub placówce i utożsamiania go wyłącznie z rozpowszechnianiem czasopism.

Jednocześnie, należy wskazać, że nie ma potrzeby wprowadzania szczegółowego przepisu kompetencyjnego dla kuratora oświaty (ust. 2 w projektowanym nowym 56a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty) określającego, że przestrzeganie omawianego zakazu stanowi przedmiot nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez ten organ. Przepisy art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty dają kuratorowi oświaty wystarczające podstawy prawne do wszczęcia działań nadzorczych w szkole lub placówce.

Celem nowelizacji ustawy o systemie oświaty, zawartej w druku sejmowym nr 703, zgodnie z uzasadnieniem projektu, jest uszczelnienie systemu oświaty przed nielegalną działalnością partii i organizacji politycznych w szkole i placówce. Jednak zaproponowane rozwiązanie prawne wydaje się nieadekwatnie do założonego celu.

W ocenie Rządu, obowiązujące przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty wystarczająco zabezpieczają szkoły i placówki przed wszelką działalnością partii i organizacji politycznych wykraczającą poza ramy obowiązującego prawa. Dają zarówno dyrektorowi szkoły, jak i kuratorowi oświaty, wystarczające narzędzia do ochrony uczniów i zapewnienia przez szkołę przekazywania uczniom wiedzy na temat zasad funkcjonowania życia politycznego w sposób obiektywny. Mając powyższe na uwadze, Rada Ministrów negatywnie opiniuje poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty (druk sejmowy nr 703).

²⁾ op. cit.